

PÄÄTÖS
Nro 25/2017/2
Dnro PSAVI/1751/2016
Annettu julkisanon jälkeen
11.5.2017

ASIA Virpiniemi-Toppila väylän kunnossapitoruoppaus ja ruoppausmassojen
lajittaminen merialueelle sekä valmistelulupa, Oulu

HAKIJA Liikennevirasto
Meriväyläyksikkö, Vaasan toimipiste
PL 20
65101 Vaasa

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO	4
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	4
HANKETTA KOSKEVAT LUVAT, KAAVOITUSTILANNE JA SUOJELUALUEET	4
Toiminnalla olevat luvat.....	4
Kaavoitustilanne	4
Luonnonsuojelu- ja Natura2000 -alueet	5
HANKKEEN KUVAUS	5
Hankkeessa tehtävät muutokset	6
Ruoppaus	6
Työmäärät ruoppauskohteilla.....	6
Ruoppaustöiden tekeminen	6
Läjitystyöt.....	7
Toteuttamisaikataulu.....	7
Käytetty koordinaattijärjestelmä ja vertailutaso.....	7
NYKYTILANNE HANKEALUEELLA	7
Maa- ja vesialueiden omistussuhteet	7
Vesiliikenne.....	7
Kalastus.....	8
Hankkeen vaikutusalueella sijaitsevat rakenteet	8
Pohjavesialueet	8
Muinaismuistot ja vedenalaiset muinaisjäännökset	8
HANKKEEN SIJAINNIN JA SEN YMPÄRISTÖ	8
Yleiskuvaus hankealueesta.....	8
Meriveden korkeus.....	9
Jääolot	10
Veden laatu.....	10
Maasto- ja pohjaolosuhteet	11
Ruopattavien massojen laatu	11
Vesikasvillisuus ja pohjaeläimistö	11
Kalasto.....	12
Linnusto	12
HANKKEEN VAIKUTUKSET JA HAITTOJEN VÄHENTÄMINEN	12
Yleistä.....	12
Ympäristö ja vedenlaatu.....	12
Vedenkorkeudet ja virtaamat	13
Vesiliikenne.....	13
Kalasto ja kalastus	13
Hankkeen vaikutusalueella sijaitsevat rakenteet	13
Muinaismuistot ja vedenalaiset muinaisjäännökset	13
Virkistyskäyttö.....	13
Luonnonsuojelualueet ja Natura 2000 -verkoston alueet.....	13
Vesienhoitosuunnitelma	14
Päästöt ilmaan	14
Melu ja liikenne	14
Hankkeen ja sen vaikutusten tarkkailu	14
HANKKEESTA SAATAVA HYÖTY- / HAITTAVERTAILU	15
OIKEUDELLISET EDELLYTYKSET.....	15
HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN.....	16

LAUSUNNOT	16
HAKIJAN SELITYS JA HAKEMUKSEN TÄYDENNYS.....	17
Lausuntopyyntö Natura-arvioinnista	19
ELY-keskuksen lausunto Natura-arvioinnista	19
Arvio Natura-arvioinnin asianmukaisuudesta	19
Arvio vaikutuksista ja niiden merkittävydestä.....	19
Johtopäätökset	20
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	20
Lupamääräykset	20
Töiden suorittaminen	20
Läjittäminen	21
Tarkkailu	21
Töiden aloittaminen ja toteuttaminen	21
Ilmoitukset	21
Ohjaus ennakoimattoman edunmenetyksen varalta.....	21
RATKAISUN PERUSTELUT	22
Lupamääräykset	22
Sovelletut säännökset.....	23
Valmistelulupa	23
Perusetelut	23
Sovelletut säädökset.....	23
Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen	23
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	23
Päätöksen yleinen täytäntöönpanokelpoisuus.....	23
KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN.....	23
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN.....	24
MUUTOKSENHAKU	25

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Liikennevirasto on 27.6.2016 aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa Virpiniemi-Toppila väylän kunnossapitoruoppaukseen ja ruoppausmassojen läjittämiseen merialueelle sekä lupaa ryhtyä hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain 3 luvun 3 § 1 momentin 7) kohta ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

HANKETTA KOSKEVAT LUVAT, KAAVOITUSTILANNE JA SUOJELUALUEET

Toiminnalla olevat luvat

Virpiniemi-Toppila väylä on perustettu ennen vuotta 1992, jolloin otettiin käyttöön menettely, missä julkisen kulkuväylän perustaminen tapahtuu vesilain nojalla (HE 42/2, YmVM 4/92). Väylästä ei ole olemassa vesilain mukaisia lupapäätöksiä.

Oulun Satamassa sijaitseva läjitysalue on erotettu merestä penkereellä sataman laajennusalueeksi. Oulun Satama on antanut luvan läjittää massat laajennusalueelle. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 29.9.2015 antamallaan päätöksellä nro 75/2015/2 myöntänyt Oulun Satama Oy:lle luvan sataman tuloväylän syventämisestä muodostuvien ruoppausmassojen läjitys- ja selkeytysaltaiden rakentamiselle.

Kaavoitustilanne

Hankealueella on voimassa maakuntakaava ja yleiskaava. Ruoppauskohteet eivät sijaitse asemakaava-alueella.

Hankealueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan vuonna 2005 vahvistettua maakuntakaavaa uudistetaan vaiheittain. Maakuntavaltuusto on hyväksynyt 1. vaihemaakuntakaavan 2.12.2013.

Maakuntakaavassa ruoppauskohteet sijaitsevat luonnonsuojelualueella (SL), lisäksi hankealueen kohteet kuuluvat Natura 2000 -verkostoon. Läjitysalue sijaitsee satama-alueella, eikä sille ole maakuntakaavassa osoitettu toimintoja.

Oikeusvaikutteinen yleiskaava tuli voimaan 19.1.2007. Yleiskaavassa väylä on merkitty veneväyläksi. Hankealue on merkitty luonnonsuojelualueeksi (SL) ja vesialueet on merkitty lisäksi (nat) tunnuksella, merkiten vesialueen kuulumista Natura 2000 -verkostoon.

Läjitälyalue on merkitty yleiskaavassa satama-alueeksi (LS). Hanke ei ole ristiriidassa lainvoimaisen yleiskaavan kanssa.

Luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueet

Ruopattavat kohteet kuuluvat Natura 2000 -verkoston Perämeren saaret-nimiseen alueeseen (FI 1300302). Koko Natura-alueen kokonaispinta-ala on 7 136 hehtaaria. Alue muodostuu Kemin, Tornion, Simon, Kuivaniemen, Iin, Haukiputaan, Oulun, Oulunsalon ja Hailuodon edustalla olevista saarista, luodoista ja matalikoista. Perämeren saaret on sisällytetty Naturaan sekä luonto- että lintudirektiivin perusteella.

Perämeren saarten alueella esiintyy tyypillistä maankohoamisrannikon ja murtovesialueen kasvilajistoa, kuten suolavihvilä, merikohokki, merivalvatti ja rantavehniä. Alueellisesti uhanalaisista kasvilajeista alueella kasvaa verikämmekkä, punakämmekkä pussikämmekkä, ahonoidanlukko, luhtalemmikki, käärmeenkieli, merinätkelmä ja tyrni. Perämeren saarten Natura -tietolomakkeelle listatut luontodirektiivin mukaiset luontotyypit ovat pääosin maanpäällisiä luontotyyppiejä. Vedenalaisista luontotyypeistä on listattu ”vedenalaiset hiekkasärkät”. Perämeren saarten Natura-alueella esiintyy 5 luontodirektiivin liitteen II kasvilajia ja 29 lintudirektiivin liitteen I lintulajia. Lisäksi alueella esiintyy 6 uhanalaiseksi luokiteltua lintulajia.

HANKKEEN KUVAUS

Virpiniemi-Toppila rannikkoväylä kulkee Kraaselin saaren ja mantereen välistä pitkin Kraaselin kaivantoa. Kraaselin kaivanto (myös Sudenväylä, Sudenreikä, Suenväylä, Suenreikä ja Kraaselinkanava) sijaitsee Oulun kunnassa Perämerellä. Kaivanto erottaa Kellon Kraaselin ja Rapakarin saaret ja se yhdistää Kuivasmeren Kellonlahteen. Väylä toimii pienalusten lyhimpänä reittinä Oulu-Kemi välillä.

Nykyisin väylää käyttävät lähinnä matkailuyrittäjät, kalastusalukset ja huviveneilijät. Väylä kuuluu veneilyn runkoreittiin ja on alueen käytetyin väylä. Lisäksi väylää käyttävät viranomaiset (rajavartiolaitos, poliisi, tulli, palontorjunta) sekä meripelastusalukset. Runkoreitin perustamisen tarkoitus on ollut johdattaa veneilyliikenne pois kauppamerenkulun väyliltä. Väylän kautta matka Kuivasmeren kolmesta pienvenesatamasta Kellonlahdelle ja Kiviniemen venesatamaan sekä edelleen Oulun ja Kemin väliselle väylälle lyheni merkittävästi, kun Kellon Kraaselia ei tarvitse kiertää.

Väylä on mataloitunut vuosien saatossa. Väylän kulkusyvyyttä on laskettu mataloitumisen johdosta. Mataloituminen johtuu alueella liikkuvan hiekan kertymisestä Kraaselin kaivannon luoteispuolelle väylän alueelle. Viime vuosina väylää käyttävät vesibussit ovat saaneet pohjakosketuksia. Alueen matkailuyrittäjät, meripelastusseura ja purjehdusseurat ovat pyytäneet Liikennevirastoa palauttamaan väylän alkuperäisen kulkusyvyyden. Liikennevirasto pyrkii pitämään väylän kunnossa, jotta veneily

pysyy runkoreitillä eikä siirry kauppamerenkulun väylille. Väylän kulkusyvyyden palauttaminen on tärkeää myös vesillä toimivalle pelastustoi- melle (palo/poliisi/pelastus). Pelastustoimen alusten käyttämä reitti Ou- lusta pohjoiseen lyhenee ja on suojaisampi Virpiniemi-Toppila -väylän kautta.

Hankkeessa tehtävät muutokset

Virpiniemi-Toppila rannikkoväylän kulkusyvyys palautetaan 2,4 metriin nykyisestä 1,8 metristä. Haraussyvyys tulee olemaan $MW_{2014} - 3,5$ m. Vuoden 2020 keskiveteen laskettuna maan- ja merenpinnan nousu huomioi- den haraussyvyys on $Hs = -3,46$ m.

Ruopattavat alueet on jaettu kahteen kohteeseen (RK1 ja RK2). Arvioidut työmäärät ruoppauskohteilla ovat yhteensä 13 600 m³ktr ja 25 900 m²tr.

Ruoppaus

Kunnostusruoppaukset ulottuvat n. 1 200 metrin alueelle Kraaselin kai- vannon molemmille puolille. Väylän leveys säilyy syventämisen yhtey- dessä ennallaan.

Ruopattavat massat ovat alueella suoritettujen tutkimusten perusteella hiekkaa.

Työmäärät ruoppauskohteilla

Ruoppausmassoja on yhteensä 13 600 m³ktr. Luotaustieto on peräisin vuonna 2014 tehdystä monikeilaluotauksesta. Ruopattavien luiskien kal- tevuus on 1:5. Massat on ilmoitettu kiintoteoreettisina (m³ktr) ja pinta-alat teoreettisina (m²tr).

Väylällä on tehty lisäksi tarkentavia sukellustutkimuksia ruoppausmasso- jen laadusta, pohjan kivisyydestä sekä arviota mahdollisesta kallion lou- hinnan tarpeesta. Meritaito Oy:n toimesta vuonna 2014 tehtyjen sukellus- tutkimuksien perusteella ruopattavien massojen on todettu olevan lä- hinnä maalajiltaan hiekkaa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty työmäärät ruoppauskohteittain:

Kohde	Ruopattava määrä ja laatu (tilavuus, pinta-ala, laatu)
RK1	13 500 m ³ ktr, 25 100 m ² tr, hiekka
RK2	100 m ³ ktr, 800 m ² tr, hiekka
Yhteensä	13 600 m ³ ktr, 25 900 m ² tr

Ruoppaustöiden tekeminen

Ruoppaus suoritetaan työhön soveltuvilla ruoppausmenetelmillä mahdol- lisimman pienillä ympäristövaikutuksilla. Ruoppausmenetelmä on kuok- kakauharuoppaus.

Läjitystyöt

Läjitysalue sijaitsee Oulun Sataman Vihreäsaarella. Läjitysalue on erotettu merestä penkereellä. Etäisyys läjitysalueelle on kohteelta RK2 noin 12 km. Ruoppausmassat nostetaan proomusta ja siirretään läjitysaltaan sisäpuolelle. Läjitysalueen ylin täyttötaso sekä tarkka paikka sovitaan urakkasopimusvaiheessa. Läjitys tapahtuu nykyiseen läjitysaltaan.

Ruoppausmassojen läjityksestä Oulun sataman läjitysalueelle on sovittu Oulun Sataman kanssa. Massat ovat hyötykäyttökelpoisia ja ne toimivat osana sataman tulevan laajennusalueen pohjarakennetta.

Toteuttamisaikataulu

Lähtökohtana on, että hakemussuunnitelman mukaiset rakennustyöt päästään aloittamaan keväällä 2017 ja saamaan päätökseen vuoden 2017 aikana. Lupaa rakennustöille haetaan viideksi vuodeksi luvan myöntämispäivämäärästä lähtien. Lisäksi haetaan lupaa aloittaa hankkeen valmistelevat työt ennen luvan lainvoimaisuutta.

Käytetty koordinaattijärjestelmä ja vertailutaso

Hakemussuunnitelmassa esitetyt syvyydet ja sijainnit on sidottu kartastokoordinaattijärjestelmän kaistaan 2 (KKJ2) ja vuoden 2014 keskivedenkorkeuteen (MW2014), ellei toisin ole ilmoitettu.

NYKYTILANNE HANKEALUEELLA

Maa- ja vesialueiden omistussuhteet

Ruoppauskohteet RK1 ja RK2 sijaitsevat Virpiniemi-Toppila rannikkoväylällä. Väylä on erotettu omaksi kiinteistöksi, jonka nimi on rauhoituspiiri ja vesialue. Hakija on selvittänyt nimen johdosta, liittyykö kiinteistöön rauhoituspäätöksiä. Rauhoituspäätöksiä ei ole löytynyt, eikä sellaisia muisteta tehdyn. Asiaa on tiedusteltu Liikennevirastolta, Lapin ELY-keskukselta (kalastusasiat), maanmittauslaitokselta sekä kalastusalueen yhteyshenkilöiltä. Ilmeisesti nimeämisellä on alun perin haluttu rauhoittaa väylän alueella kalastamista. Ko. kiinteistöllä on 4 omistajaa.

Läjitysalue sijaitsee Oulun Satama Oy:n hallinnoimalla alueella.

Vesiliikenne

Virpiniemi-Toppila rannikkoväylää käytettiin aiemmin tukkien uittoon ja kalastusalusliikenteeseen sekä huviveneilyyn.

Nykyisin väylää käyttävät pääsääntöisesti matkailuyrittäjät ja huviveneilijät sekä kalastusalukset. Väylä kuuluu veneilyn runkoreittiin ja on alueen käytetyin väylä. Lisäksi väylän tärkeä käyttäjäryhmä ovat viranomaiset

(rajavartiolaitos, poliisi, tulli, palontorjunta) sekä meripelastusalukset. Veneilyn runkoreitin perustamisen tarkoitus on ollut johdattaa veneilyliikenne pois kauppamerenkulun väyliltä.

Ruoppausmassojen läjitysalue Oulun Satamassa sijaitsee sataman laajennusalueella satama-altaan läheisyydessä.

Kalastus

Kraaselin ympäristössä kalastus on pääasiassa kotitarve- ja virkistyskalastusta, mm. talvella pilkkimistä.

Kunnostusruopattavat alueet kuuluvat Keski-Perämeren kalastusalueeseen.

Hankkeen vaikutusalueella sijaitsevat rakenteet

Kraaselin kaivannossa on vanhoja tukinuitossa käytettyjä uiton kiinnitysarkkuja. Osa rakenteista on purettu uittosäännön purkamisen jälkeen. Oulun Satamassa on läjitysalueen vaikutusalueella tavanomaisia satamarakenteita kuten laitureita ja rantamuureja.

Pohjavesialueet

Hankealueet eivät sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Hankealue ei näin ollen ole vedenhankinnan kannalta tärkeää aluetta.

Muinaismuistot ja vedenalaiset muinaisjäännökset

Hankealueella ei ole muinaismuistoja tai vedenalaisia muinaisjäännöksiä. Ruoppaukset sijoittuvat Kraaselin kaivantoon, joka on kaivettu 1960-1970 luvulla hätäaputöinä metsäyhtiöiden tukinuiton tarpeita varten. Kaivanto lyhensi uittomatkaa ja tarjosi suojaisamman väylän uittoon varten.

Hankealuetta lähimpänä olevat muut kulttuuriperintökohteet (Pateniemenranta 1 ja 2, Huikosenniemi) sijaitsevat noin 2,5 kilometrin päässä. Pateniemen laiturit sekä Huikosenniemen hylky tulevat jäämään Pateniemen rannan muutostöiden alle Museoviraston luvalla.

HANKKEEN SIJAINNIN JA SEN YMPÄRISTÖ

Yleiskuvaus hankealueesta

Alla olevassa kartassa esitetty hankealue sijaitsee Perämerellä Oulun/Haukiputaan edustan rannikkoalueella. Hankealue kuuluu Perämeren sisempiin rannikkovesiin. Oulun/Haukiputaan edustan merialue on melko matalaa vesisyvyyden ollessa pääosin alle 10 m lukuun ottamatta väylä- ja joitain syvänealueita. Hailuodon luoteispuolelta alkaa syvämpi avomerialue.

Oulujoen päävirtaus suuntautuu jokisuulta länteen, ja jokivesien vaikutus ulottuu laajalle etenkin talvella, jolloin jokivesi kerrostuu meriveden päälle. Kesällä tuulet, meriveden korkeuden vaihtelut ja virtaukset sekoittavat vesimassat eikä suolakerrostuneisuutta pääse syntymään yhtä voimakkaana kuin talvella. Matalilla alueilla vedet sekoittuvat pohjaan asti, mikä aiheuttaa ajoittain jonkin verran samennusta.

Virtauksia merialueella aiheuttavat meriveden korkeuden muutokset ja jokivirtaamat. Oulujoen vaikutus virtauksiin on yleensä voimakkain talvella, jolloin jokivedet leviävät merivettä kevyempinä pintakerroksessa jääpeitteen alla laajoille alueille. Meriveden korkeuden muutokset johtuvat tuulista sekä ilmanpainevaihteluista ja Perämeren vesimassan ominaisheilahteluista.

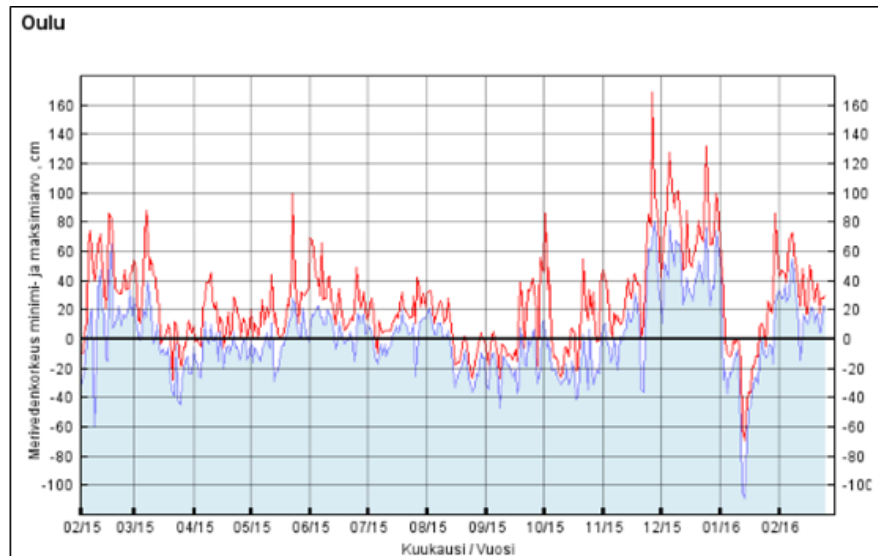
Meriveden korkeus

Hankealuetta lähinnä oleva mareografi sijaitsee Oulun Toppilassa.

Oulun Toppilassa meriveden korkeus noudattelee Perämeren meriveden korkeuksia. Mitatut ääriarvot Oulussa ovat olleet keskiveden suhteet -1,31...+1,83 (1922–2016).

Kuvassa 9 on esitetty ilmatieteenlaitoksenlaitoksen Oulun Toppilassa tilastoimat meriveden korkeuden vuorokausikeskiarvot viimeisen vuoden ajalta (2/15–2/16).

Meriveden korkeus Oulussa:

Vuosien 1922–2016 havaintojen perusteella vedenkorkeuksien jakautuma on keskimääräisen vedenkorkeuden MW suhteen ollut Oulussa seuraava:

HW	=	+1,83
MHW	=	+1,17
MWteor	= MW2016	0,00
MLW	=	- 0,83
LW	=	- 1,31

Jääolot

Hakijan kokemukseräisen tiedon perusteella kohde on jääolosuhteiltaan poikkeuksellinen virtausominaisuuksien vuoksi. Leutoina talvina ruopauskohteelle muodostuu ainoastaan kohvajäätä ja normaalitalvina kantava jää on noin 2-4 kuukautta.

Ilmatieteenlaitoksen laatimien pitkän ajan keskiarvojen (Oulu, Toppila 1961–1990 jäätilastot) perusteella havaintopaikan ympäristössä merialue jäätyy yleensä marraskuun alussa ja pysyvä jääpeite muodostuu marraskuun puolella välissä. Pysyvä jääpeite kestää noin 5,5 kuukautta. Pysyvä jääpeite sulaa yleensä huhtikuun lopulla, ja jäät häviävät lopullisesti toukokuun alussa.

Veden laatu

Merialuetta kuormittavat yhdyskuntien jätevedenpuhdistamot, suurimpana Oulun Vesi Oy:n Taskilan puhdistamo, sekä teollisuuslaitokset (Nuottasaaren tehdasalueella sijaitsevat Stora Enso Oy:n Oulun tehdas, Akzo Nobel Finland Oy, Synthomer Oy ja Arizona Chemical Oy sekä Oulujokeen jätevetensä laskeva Kemira Chemical Oy:n ja Taminco Finland

Oy:n Oulun tehdas), Oulun Energian Toppilan voimalaitokset ja Oulun Satama. Pistekuormittajien lisäksi rannikkovesiä kuormittavat jokivedet ja ranta-alueilta mereen suoraan tulevat huuhtoumat sekä ilmasta tuleva laskeuma.

Vedenlaatu merialueella on Pohjois-Pohjanmaan ELY -keskuksen vuonna 2013 tekemän pintavesiluokituksen mukaan tyydyttävä. Tuorein pintavesiluokitus perustuu vuosina 2006–2012 tehtyihin mittauksiin. Pohjois-Pohjanmaalla keskeisimmät vesienhoidon haasteet ovat rehevöityminen ja paikoin maaperästä aiheutuva vesistöjen happamoituminen.

Maasto- ja pohjaolosuhteet

Kellon Kraaseli on matala saari, sen korkein kohta kohoaa vain muutamman metrin merenpinnan yläpuolelle. Saaren rantaviivan kokonaispituus on noin 10 kilometriä. Saari on lähes kauttaaltaan lehtimetsän peitossa. Saarelle tunnusomaisia ovat laajat ranta-alueet, jotka peittyvät nousuveden aikaan. Saarella ei ole asutusta.

Hankealueella vesisyvyys vaihtelee välillä -1,5 m – 5,5 m. Sukellustutkimusten perusteella pohjamateriaali ruoppauskohteilla on hiekkaa.

Läjitäsalu sijaitsee penkereillä merestä erotetulla alueella.

Ruopattavien massojen laatu

Ruopattavilla alueilla on tehty sukellustutkimus Meritaito Oy:n toimesta vuonna 2014. Virpiniemi-Toppila väylällä tutkimuspisteitä oli 4 kappaletta. Sukellustutkimus suoritettiin ympyrämenetelmällä 5, 10 ja 15 metrin säteellä keskipisteestä. Kohteista 1,2 ja 4 sijaitsevat ruopattavilla alueilla.

Sukellustutkimuskohteilla pohjan laatu oli hiekkaa, lisäksi kohteella 3 oli jonkin verran 0,2 m x 0,2 m x 0,2 m kokoisia kiviä.

Kohteella ei ole tehty erillistä sedimenttien haitta-ainetutkimusta. Tehtyjen sukellustutkimusten perusteella kaikki ruopattavat maa-ainekset ovat karkeita maalajeja. Alueella ei tapahdu siten sedimentaatiota, eikä ruoppausmassojen joukossa ole haitta-aineita pidättävää hienoainesta.

Vesikasvillisuus ja pohjaeläimistö

Perämeren merialueilla pohjaan kiinnittyviä leviä ja putkilokasveja tavaataan syvyyksissä, joihin auringon valo pääsee tunkeutumaan. Kasvien esiintymisen suurin syvyys vaihtelee alueellisten olojen mukaan. Ulappa-alueilla vesi on kirkasta ja pohjakasvillisuutta voi esiintyä vielä noin 15 metrin syvyydessä. Ankarat talviolosuhteet saavat aikaan sen, että kovilla pohjilla vallitsevat yksivuotiset kasvit. Niitä ovat etenkin rihmamaiset viherlevät, kuten pallerohadinparta ja ahdinparta, mutta kivien päällä on myös piileväkasvustoja.

Pohjaeläimistö koostuu Perämeren alueella hankajalkaisista, lattanoista, harvasukasmadoista, sukkulamadoista, kilkeistä, hiekkaputkimadoista ja vesipunkeista.

Kalasto

Perämeren kalastosta valtaosa on makean veden lajeja, johtuen veden matalasta suolapitoisuudesta. Makean veden lajeja on noin kaksikymmentä ja merellisiä kahdeksan. Perämeren rannikolla yleisenä esiintyviä taloudellisesti merkittäviä kalalajeja ovat mm. silakka, siika, muikku ja ahven. Myös lohi on haluttua saalista. Taloudellisesti vähemmän arvokasta kalalajeista Perämerellä esiintyy mm. särkikalaja, härkäsimppua ja kolmipiikkiä.

Linnusto

Perämeren saaret Natura 2000 -alue on tärkeää linnuston pesimisaluetta. Pesimälinnuston lisäksi laaja matalikko on tärkeä vesilintujen levähdys- ja sulkimialue. Perämeren ulkosaariston tyypillisiä lajeja ovat esimerkiksi pilkkasiipi, lapintiira, karikukko, sekä lokit. Muita yleisiä lajeja ovat tukkasotka ja tukkakoskelo. Ulkomerellä lintuja ja lintulajeja tavataan avovesikaudella vähän. Ruokki ja riskilä ovat ulkomerellä ruokailevia lintulajeja. Ruokki pesii pienehköinä yhdyskuntina mm. Iin Krunneilla.

HANKKEEN VAIKUTUKSET JA HAITTOJEN VÄHENTÄMINEN

Yleistä

Hankkeesta ei tule aiheutumaan vahinkoa kenellekään eikä haitallisia muutoksia nykyisin vallitsevaan vesistön ja sen ranta-alueiden tilaan.

Ympäristö ja vedenlaatu

Ruoppaustyö aiheuttaa tilapäisiä vaikutuksia vesistöön. Ruoppaus suoritetaan ympäristöministeriön suositusten mukaisesti ympäristön kannalta ja massojen laatuun nähden parhaan käytännön mukaisesti (BEP) ja parasta käyttökelpoista tekniikkaa hyödyntäen (BAT). Ruoppausmenetelmä on kuokkakauharuoppaus.

Työn aiheuttama mahdollinen vähäinen samentumishaitta on ohimenevä ja lyhytaikainen. Samentuma on lisäksi paikallinen. Samentumista aiheuttavien ruoppaustöiden kesto on yhteensä muutamia viikkoja. Rakennustyössä liikkeelle lähteneestä kiintoaineksesta valtaosa jää pohjaan kohteen läheisyyteen.

Ruopattava kiintoaineksestä on lähinnä hiekkaa ja laskeutuu siten nopeasti pohjaan. Koska ruopattava maa-aineksestä on karkeaa ja massojen läjitys tapahtuu maalle, jää hankkeen ympäristövaikutukset hyvin pieniksi.

Vedenkorkeudet ja virtaamat

Hankkeesta ei aiheudu merkittäviä muutoksia vedenkorkeuksiin ja virtaamiin. Kraaselin kaivannon syvyyden palauttaminen alkuperäiseen syvyyteen kasvattaa jonkin verran kaivannon poikkileikkausta, jolloin kaivannon läpi kulkeva virtaama saattaa hieman kasvaa.

Vesiliikenne

Hankkeella on suuri merkitys alueen vesiliikenteeseen. Kulkusyvyyden palauttaminen 2,4 metriin parantaa väylän käytettävyyttä merkittävästi ja lisää merenkulun turvallisuutta.

Ruoppaustöillä ei ole merkittävää vaikutusta väylän käyttäjille. Väylää ei suljeta ruoppaustöiden ajaksi, vaan ruoppaukset suoritetaan vaiheittain siten, että väylällä liikennöinti on mahdollista keskeytyksettä.

Ruoppausmassojen läjitysalue Oulun Satamassa sijaitsee sataman laajennusalueella satama-altaan läheisyydessä. Läjitystyöt eivät haittaa sataman liikennettä.

Kalasto ja kalastus

Veden lievä samentuminen ja melu saattavat karkottaa kaloja ruoppauspaikan välittömästä läheisyydestä kauemmaksi. Ruoppaustöiden aikaisesta samentumisesta sekä lievästä meluhaitasta aiheutuvat vaikutukset kalastukseen ja kalastoon ovat väliaikaisia ja paikallisia. Hankkeella ei ole pysyviä vaikutuksia vesialueen kalastoon ja kalastukseen.

Hankkeen vaikutusalueella sijaitsevat rakenteet

Hankkeella ei ole vaikutusta hankealueella oleviin tai hankkeen ulkopuolisiin nykyisiin rantarakenteisiin tai niiden käyttöön.

Muinaismuistot ja vedenalaiset muinaisjäännökset

Hankkeella ei ole vaikutusta muinaismuistoihin eikä vedenalaisiin muinaisjäännöksiin.

Virkistyskäyttö

Hankealueella tehtävä kunnossapitoruoppaus parantaa mahdollisuuksia väylän virkistyskäyttöön parantamalla väylän alusturvallisuutta.

Luonnonsuojelualueet ja Natura 2000 -verkoston alueet

Virpiniemi-Toppila väylän kunnossapitoruoppaus on välttämätön väylän ylläpitotyö. Virpiniemi-Toppila väylän kunnostusruoppauksella ei ole suoraan tai välillisesti todennäköisesti merkitystä niihin luonnonarvoihin, joiden perusteella Perämeren saaret on Naturaan sisällytetty.

Vesienhoitosuunnitelma

Valtioneuvosto on 3.12.2015 yleisistunnossa hyväksynyt vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) edellyttämät alueelliset vesienhoitosuunnitelmat. Hankealue kuuluu Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueeseen. Hankealue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Hankealueen pintaveden ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi. Tavoitteena on saavuttaa Itä-meren hyvä tila vuoteen 2020 mennessä.

Hankkeella ei vaikeuteta vesienhoitosuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamista hyvän tavoitetilan saavuttamiseksi. Hakijan näkemys mukaan hanke ei huononna vesistön tilaa.

Hankkeesta ei ennakoida aiheutuvan vesilain 3 luvun 4 §:n vastaisia seurauksia.

Päästöt ilmaan

Päästöjä ilmaan aiheuttavat työssä käytettävät työkoneet, vesiliikenne- ja vesirakennuskalusto sekä raskas liikenne. Nämä käyttävät polttoaineena lähinnä kevyttä polttoöljyä. Työstä aiheutuvia ilmapäästöjä ovat hiilidioksidi CO₂, hiilimonoksidi CO, rikkidioksidi SO₂ ja typen oksidit NO_x, hiilivedyt HC ja hiukkaspäästöt. Päästöjen määrä vaihtelee työvaiheissa käytettävien työ- koneiden lukumäärän perusteella. Rakennustyöstä aiheutuvat ilmapäästöt eivät poikkea normaaleista liikenteen aiheuttamista päästöistä väylän- ja sataman alueella. Päästöjä ei siten voi pitää merkittävänä.

Melu ja liikenne

Rakennustyön aikana syntyy melua sekä liikenteestä että ruoppaamisesta. Meluhaitta ruoppaustyömaan läheisyydessä jää lyhytaikaiseksi eikä ulotu lähimpään asutukseen saakka (yli 400 m etäisyys). Melutaso läjitysalueella vastaa pääosin tavanomaista sataman aiheuttamaa melutasoa lastaustöiden aikana. Ruoppaustöiden kesto on lyhytaikainen, arviolta muutamia viikkoja yhteensä.

Vesiliikenne lisääntyy ruoppaustöiden aikana proomuliikenteen osalta. Proomuliikenne käyttää pääosin olemassa olevaa väylästä hyväkseen. Rakennustöiden aikaisesta lisääntyvistä liikenteestä ei katsota olevan haittaa kenellekään.

Hankkeen ja sen vaikutusten tarkkailu

Hankkeella ei arvioida olevan ympäristövaikutuksia, joita varten olisi perustettava erillinen tarkkailuohjelma. Hankkeessa ruopattavat massat ovat kitkamaa-aineksia, joten ruoppauksesta syntyvä samentuma rajoittuu työmaa-alueen läheisyyteen. Työn aikana kirjataan samentumisen laajuutta työmaa-asiakirjoihin.

HANKKEESTA SAATAVA HYÖTY- / HAITTAVERTAILU

Hankesuunnitelman mukaisesta ruoppauksesta saatavaa hyötyä on verrattu siitä aiheutuviin haittoihin seuraavassa luettelossa esitetyn mukaisesti:

Hankkeen hyöty- / haittavertailu: Hyödyt:

+ Väylän kulkusyvyyden palauttaminen ennalleen mahdollistaa väylän monipuolisen käytön matkailuyrittämiseen ja huviveneilyyn.

+ Vesillä toimivan pelastustoimen reitti lyhentyy Oulusta pohjoiseen suuntaan Virpiniemi -Toppila väylän myötä. Reitti on myös suojaisampi kuin Kraaselin ulkopuolelta kiertäen.

+ Väylän varaveden kasvattaminen pidentää väyläosuuden käyttöikä maankohoamisalueella.

+ Merenkulun turvallisuus paranee nykyisestä kahdella tapaa: väylällä ei enää tapahdu pohja- kosketuksia. Lisäksi kauppamerenkulun alukset ja huviveneet voivat jatkossa liikennöidä eri väyliä pitkin.

Haitat:

- Ruoppaustöiden aiheuttama veden lievä samentuminen heikentää tilapäisesti veden laatua.

OIKEUDELLISET EDELLYTYKSET

Virpiniemi-Toppila rannikkoväylällä Kraaselin saaren ja mantereen välisessä Kraaselin kaivannossa on tarkoitus ruopata yli 500 m³ maamassoja väyläalueelta, joten ruoppaushanke on siten vesilain 3. luvun 3 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisesti luvanvarainen hanke.

Ruoppaus liittyy väylän kunnossapitoon, joten hankkeella toteutetaan vesilain 10 luvun 10 §:n (oikeastaan 12 §) mukaista kunnossapitovelvollisuutta.

Hankkeesta ei aiheudu pysyviä muutoksia vesistönsosan vallitsevaan vedenkorkeus- ja virtaamatilanteeseen. Hanke ei aiheuta nykytilaan verrattuna pysyviä haitallisia vaikutuksia alueen vesiympäristöön ja sen käyttöön. Hankkeesta ei aiheudu korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edun menetystä vesialueen omistajille eikä muillekaan vesistöön liittyvien etujen tai oikeuksien omistajille. Hanke ei vaaranna yleistä terveydentilaa, eikä aiheuta vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteisiin tai vesiluontoon ja sen toimintaan eikä huononna paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja. Hankkeen mukaiset toimenpiteet eivät siten ole ristiriidassa vesilain 3. luvun 2 §:ssä esitetyn kanssa.

Hankkeesta saatava hyöty on siitä mahdollisesti koituvaa haittaa suurempi, joten katsotaan, että vesilain 3. luvun 4 §:n tarkoitetut vesilain oikeudelliset edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa. Hanke ei ole luonnonsuojelulain tai jätelain vastainen, eikä ole ristiriidassa vesienhoitotuonnitelmassa esitettyjen tavoitteiden kanssa (vesilain 1 luvun 2 §).

Hakemussuunnitelmassa esitetty rakentamishanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua ja on hyötyisän tarkoituksensa vuoksi tarpeen. Rakentamisesta johtuvana hyötynä on pidettävä hankkeen tuottamien yleisten etujen lisäksi omaisuuden hyödyksikäyttöä vaikeuttavan esteen tai haitan poistamisesta aiheutuvaa omaisuuden lisääntymistä samoin kuin muutakin etua, joka hankkeen toteuttamisesta välittömästi voidaan saada.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Oulun kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 10.10.2016. Hakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Kaleva -nimisessä sanomalehdessä 9.9.2016. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelta, Lapin ELY-keskuksen Pohjois-Suomen kalatalouspalveluilta, Oulun kaupungilta ja kaupungin ympäristön-suojelu- ja kaavoitusviranomaisilta.

Kuulutus ja hakemusasiakirjat soveltuvin osin on julkaistu internetissä aluehallintoviraston Lupa-Tietopalvelussa.

LAUSUNNOT

1) Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue toteaa lausunnossaan, että hakemuksen mukainen rakentaminen ei näyttäisi sanottavasti loukkaavan yleistä tai yksityistä etua. Koska ruopattavat massat ovat pääosin hiekkaa, voinee hankkeesta aiheutua vesistöön lähinnä työnaikaista paikallista samentumista. Hakemusta tulisi kuitenkin täydentää Natura-vaikutusten arvioinnin osalta eli tulisi tehdä analyttinen tarkastelu siitä miten hanke vaikuttaa Perämeren saarten Natura 2000 -alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin, lajeihin ja alueen eheyteen.

Ruoppaustöiden työnaikaisia vesistövaikutuksia tulee seurata. Samentuman laajuutta ja voimakkuutta tulee seurata silmämääräisesti ja samentuneen vesialueen laajuus tulee työpäivittäin merkitä sopivamittakaavaiselle kartalle. Lisäksi työmaapäiväkirjaan tulisi merkitä samentumiseen ja sen leviämiseen vaikuttavia tekijöitä: tuulen suunta, meriveden pinnan korkeus, ruoppauskalusto, ruoppausmassojen määrä ja laatu sekä työkentelyaika päivittäin. Päiväkirjaan merkitään myös mahdolliset näytteenotot ja ilmoitukset pyydysten likaantumistapauksista ja muista havainnoista ja haitoista, jotka voivat liittyä ruoppaustöihin.

Mikäli havaitaan hankkeesta mahdollisesti johtuvia erityistilanteita, kuten poikkeuksellisen voimakasta ja laajaa vesistön samentumista, tulee hakijan sopia toimenpiteistä ja mahdollisen lisätarkkailun käynnistämisestä

välittömästi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa haittojen minimoimiseksi.

2) **Oulun kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen** on lausunnossaan todennut, että hakemuksessa on virheellisesti kirjoitettu läjityksen tapahtuvan Vihreäsaaren satamaan, vaikka esitettyjen suunnitelmien mukaan läjitys tapahtuu Oritkarin sataman laajennusalueelle.

Hakemuksen mukaan ruoppauksella ei ole suoraan tai välillisesti todennäköisesti merkitystä niihin luonnonarvoihin, joilla Perämeren saaret on sisällytetty Naturaan. Ympäristötoimi toteaa, että hankkeen merkityksestä alueen Natura 2000 -arvoihin tulee olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen, joka toimii luonnonsuojelusta vastaavana viranomaisena.

Varsinaisessa hankesuunnitelmassa ei ole esitetty Oritkarin läjitysalueen luontoarvoja, mutta ne ovat nähtävissä hakemuksen liitteenä olevasta samalle alueelle kohdistuvasta Oulun Sataman läjitysluvasta 75/2015/2. Ympäristötoimen käsityksen mukaan läjitys voidaan tehdä hakemuksen mukaisesti. Läjitys tapahtuu avovesialtaisiin, eikä suoranaisesti häiritse alueella tavattavia harvinaisia ja uhanalaisia lintulajeja. Läjitys edesauttaa kyseisten lintulajien esiintymistä synnyttämällä uusia kasvittomia kenttiä alueelle.

Ympäristötoimi pitää tärkeänä, että ruoppausta ja massojen läjittämistä sekä niiden aiheuttamaa samentumista seurataan vähintään silmämääräisesti hankkeen ajan.

HAKIJAN SELITYS JA HAKEMUKSEN TÄYDENNYS

Liikenneviraston meriväyläyksikkö on 20.1.2017 täydentänyt hakemustaan Natura-arvioinnilla Virpiniemi-Toppila väylän kunnossapitoruoppauksen vaikutuksista.

Selityspyyntöön Liikenneviraston meriväyläyksikkö vastaa seuraavasti:

Lausunnossaan 6.10.2016 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää, että "hakemusta tulisi kuitenkin täydentää Natura-vaikutusten arvioinnin osalta eli tulisi tehdä analyttinen tarkastelu siitä miten hanke vaikuttaa Perämeren saarten Natura 2000 -alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin, lajeihin ja alueen eheyteen." sekä

"Ruoppaustöiden työnaikaisia vesistövaikutuksia tulee seurata. Samentuman laajuutta ja voimakkuutta tulee seurata silmämääräisesti ja samentuneen vesialueen laajuus tulee työpäivittäin merkitä sopiva mittakaavaiselle kartalle. Lisäksi työmaapäiväkirjaan tulisi merkitä samentumiseen ja sen leviämiseen vaikuttavia tekijöitä: tuulen suunta, meriveden pinnan korkeus, ruoppauskalusto, ruoppausmassojen määrä ja laatu sekä työskentelyaika päivittäin. Päiväkirjaan merkitään myös mahdolliset näytteenotot ja ilmoitukset pyydysten likaantumistapauksista ja muista havainnoista ja haitoista, jotka voivat liittyä ruoppaustöihin." sekä

"Mikäli havaitaan hankkeesta mahdollisesti johtuvia erityistilanteita, kuten poikkeuksellisen voimakasta ja laajaa vesistön samentumista, tulee hakijan sopia toimenpiteistä ja mahdollisen lisätarkkailun käynnistämisestä välittömästi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa haittojen minimoimiseksi."

Selityksenään hakija vastaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnossa esitettyihin asioihin seuraavasti:

- Liikenneviraston meriväyläyksikkö täydentää hakemustaan liitteenä olevalla Natura-arvioinnilla hankkeen vaikutuksista,
- kunnossapitoruoppauksen urakkaan sisällytetään, että urakoitsijan on päivittäin silmämääräisesti seurattava samentumia ja kirjattava työmaapäiväkirjaan kyseiset samentuman leviämiseen ja samentumiseen vaikuttavat tekijät, havainnot ja mahdolliset ilmoitukset sekä em. perusteella merkittävät tiedot myös sopivamittakaavaiselle kartalle,
- mahdollisissa hankkeesta johtuvissa erityistilanteissa urakoitsija ja Liikennevirasto ovat yhteydessä välittömästi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen.

Lausunnossaan 17.10.2017 Oulun kaupungin Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtokunta toteaa, että:

"hankehakemuksessa on virheellisesti kirjoitettu läjityksen tapahtuvan Vihreäsaaren satamaan, vaikka esitettyjen suunnitelmien mukaan läjitys tapahtuu Oritkarin sataman laajennusalueelle."

sekä

"Ympäristötoimi toteaa, että hankkeen merkityksestä alueen Natura 2000 -arvoihin tulee olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen, joka toimii luonnonsuojelusta vastaavana viranomaisena." sekä

"Ympäristötoimi pitää tärkeänä, että ruoppausta ja massojen läjittämistä sekä niiden aiheuttamaa samentumista seurataan vähintään silmämääräisesti hankkeen ajan."

Selityksenään hakija vastaa Oulun kaupungin Oulun seudun ympäristötoimen liikelaitoksen johtokunnan lausunnossa esitettyihin huomioihin seuraavasti:

- Lupahakemuksessa ollut virheellistä kirjausta Vihreäsaaresta korjataan, että kunnossapitoruoppauksen läjitys tehdään Oulun sataman Oritkarin sataman laajennusalueella oleviin läjitysaltaisiin,
- Liikenneviraston meriväyläyksikkö täydentää hakemustaan liitteenä olevalla Natura-arvioinnilla hankkeen vaikutuksista, joka toimitetaan myös alueelliselle ELY-keskukselle,
- kunnossapitoruoppauksen urakkaan sisällytetään, että urakoitsijan on päivittäin silmämääräisesti seurattava ruoppausta, massojen läjittämistä sekä niistä aiheutuvia samentumia.

Lausuntopyyntö Natura-arvioinnista

Aluehallintovirasto on luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesti pyytänyt Natura-arvioinnista lausunnon Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta ja niiltä, joiden hallinnassa alue on.

ELY-keskuksen lausunto Natura-arvioinnista

Arvio Natura-arvioinnin asianmukaisuudesta

Vaikutusmekanismit on tunnistettu ja niitä on käsitelty riittävällä tavalla. Epävarmuustekijänä olisi ollut syytä käsitellä sitä, ettei luontotyyppitietoa ole hankealueen läheisistä Natura-alueen osista. Näitä alueita olisi ollut tarpeen tarkastella vähintäänkin ilmakuvista, mutta arvioinnissa ei ole esitetty minkäänlaista arvioita inventoimattomien alueiden luontotyypeistä. Myös lajitieto perustuu tiedossa oleviin havaintoihin, eikä hankealueen läheisyydessä ole tehty inventointeja.

Yhteisvaikutuksia muodostavana hanketyypinä olisi ollut hyvä tuoda esille mm. veneily sekä muut Natura-alueella mahdollisesti tapahtuvat ruoppaukset. Vaikutukset todetaan lyhytaikaisiksi, mutta palautuvuutta ei ole kuitenkaan käsitelty tarkemmin. Arvioinnissa todetaan, että mahdollisen riutat-luontotyypin säilymiseen tulee kiinnittää huomiota, mutta ei ole tarkemmin eritelty, miten. Suojeluperusteena olevista lajeista on jäänyt arvioimatta ja kokonaan mainitsematta 2 lintulajia sekä 1 kasvilaji.

Arvio vaikutuksista ja niiden merkittävydestä

Perämeren saaret Natura-alue on kokonaisuus, joka valuma-alueineen muodostuu useista erilaisista luontotyypeistä. Kyseessä on siten laaja ja monimuotoinen alue. Toimiakseen eheänä kokonaisuutena ja säilyttääkseen suotuisan suojelun tasonsa alueella on säilytettävä kaikkia sille luontaisesti kuuluvia luontotyyppisiä.

Hankkeen vaikutusalue ei tulisi olemaan kovinkaan paljoa hankealuetta laajempi ja se joka tapauksessa muodostaa vain pienen osan koko Natura-alueesta. Ruoppaus kohdistuu olemassa olevalle väylälle. ELY-keskuksella ei ole tiedossa merkittäviä yhteisvaikutuksia aiheuttavia hankkeita.

Vaikutukset olisivat suhteellisen lyhytkestoisia ja väylän ulkopuoliselta osin pääosin palautuvia, joten tässä lausunnossa esiin tuodut epävarmuustekijät ovat hyväksyttävissä. Mikäli ruoppaus toteutetaan arvioinnissa esitetyn mukaisesti, vaikutukset luontotyypeille tulisivat ELY-keskuksen mielestä olemaan vähäisiä. Erityistä huomiota tulee jatkossa kiinnittää luontotyyppiin riutat, joka sijaitsee hyvin lähellä hankealuetta, joskaan ei Natura-alueella. Tiedossa olevat luontodirektiivin liitteen II lajien esiintymispaikat esiintyvät niin etäällä hankealueesta, ettei niille aiheutuisi heikentäviä vaikutuksia. Merkittäviä heikentäviä vaikutuksia ei synnyisi myöskään lintudirektiivin liitteen I lintulajeille.

Johtopäätökset

ELY-keskuksen käsityksen mukaan hanke ei yksin eikä yhdessä muiden vastaavien tällä Natura-alueella sijaitsevien hankkeiden kanssa vaikuttaisi haitallisesti Perämeren saaret Natura-alueen eheyteen, yhtenäiseen ekologiseen rakenteeseen tai toimintaan eikä suotuisaan suojelutasoon. Ruoppaushanke ei tulisi toteutuessaan aiheuttamaan luonnonsuojelulain 66 §:n 1 momentin tarkoittamaa merkittävää heikentymistä niille luonnonarvoille, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkoostoon.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto myöntää Liikennevirastolle luvan Virpiniemi-Toppila väylän ruoppaukseen Oulun kaupungissa hakemuksen mukaisesti. Lupa on voimassa toistaiseksi.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa edunmenetystä. Ennakoimattoman edunmenetyksen varalta annetaan jäljempänä ilmevä ohjaus.

Luvan saajan on noudatettava tässä päätöksessä annettuja lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

Töiden suorittaminen

1. Virpiniemi-Toppila väylän ruoppaus on tehtävä hankesuunnitelman liitteenä olevan, 18.12.2015 päivätyn piirustuksen ”Väyläsuunnitelmapiirustus” MK 1:2 000 osoittamalla ja muutoin hakemuksesta ilmenevällä tavalla.
2. Ruoppaustyöt eivät saa vaarantaa Perämeren saaret Natura-alueen suojelutasoa.
3. Työt on suoritettava sellaisena aikana ja siten, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä. Luvan saajan on huolehdittava siitä, ettei työalueella olevia toisten omistamia rakenteita tai laitteita vahingoiteta.

Ruoppausalue on merkittävä ja rajattava töiden ajaksi maastoon riittävän selkeästi. Rajauksissa on otettava huomioon myös tarvittavat varoalueet.

Mikäli hankkeen toteuttaminen vaatii vesiliikenteen tilapäistä rajoittamista rakennustöiden aikana, luvan saajan on tiedotettava työstä paikallisesti.

4. Ruoppaustyöt on tehtävä siten, että ruopattavat massat sekoittuvat vesimassaan mahdollisimman vähän. Jos ruoppauslinjojen ulkopuolella havaitaan voimakasta samentumaa tai samentuman uhka on ilmeinen, on luvan saajan viipymättä rajoitettava ruoppaustoimintaa, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi tai viime kädessä

pysäytettävä ruoppaustoiminta kokonaan. Haittojen minimoimiseksi luvan saajan tulee sopia toimenpiteistä ja mahdollisen lisätarkkailun käynnistämisestä välittömästi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa.

5. Luvan saajan on poistettava vesialueelta hankkeesta syntyneet jätteet sekä huolehdittava ruoppaustyön jälkien poistamisesta.

Läjittäminen

6. Ruoppausmassat voi läjittää hakemussuunnitelman mukaisesti Oulun satamassa sijaitseviin läjitysaltaisiin. Luvan saajan on huolehdittava siitä, että massoja ei pääse läjitystyön aikana valumaan takaisin vesistöön.

Tarkkailu

7. Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia vesistön tilaan. Ruoppaustyöstä aiheutuvan samentuman laajuutta ja voimakkuutta tulee seurata silmämääräisesti ja samentuneen vesialueen laajuus tulee työpäivittäin merkitä sopivamittakaavaiselle kartalle.

8. Ruoppaustöiden aikana on pidettävä työmaapäiväkirjaa, johon on kirjattava päivittäin suoritettavat työvaiheet, työskentelyaika, ruopattujen massojen määrä ja laatu, vesialueen samentumiseen ja sen leviämiseen vaikuttavat tekijät sekä käytetyt läjitysalueet ja läjitysten tila. Päiväkirjaan on merkittävä myös poikkeukselliset tilanteet ja niihin johtaneet syyt sekä sattuneet vahingot ja ilmoitukset niiden johdosta.

Työmaakirjaa on säilytettävä viiden vuoden ajan ja on pyydettyessä esitettävä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Oulun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä niille, joiden oikeus tai etu on päiväkirjaan merkityistä tiedoista riippuvainen.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

9. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä neljän vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava 10 vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa raukeaa.

Ilmoitukset

10. Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Oulun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

11. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle, ja Oulun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Ohjaus ennakoimattoman edunmenetyksen varalta

Jos tässä päätöksessä tarkoitettua toimenpiteestä aiheutuu edunmenetyksiä, jota nyt ei ole ennakoitu, voidaan siitä vaatia korvausta erikseen siten kuin vesilain 13 luvun 8 §:ssä on säädetty.

RATKAISUN PERUSTELUT

Hakemuksen mukainen Virpiniemi-Toppila väylän ruoppaus on tarpeen väylän kulkusyvyyden palauttamiseksi alkuperäiseksi. Vuosien saatossa alueella liikkuva hiekka on mataloittanut väylää, joka toimii pienalusten reittinä Oulu-Kemi välillä. Hankkeen myötä veneilyliikenne voidaan johdattaa pois kauppamerenkulun väyliltä, mikä parantaa merenkulun turvallisuutta alueella. Hankkeen vaikutukset vesistössä ovat pääosin myönteisiä.

Ruoppaustöiden aikana alueen virkistyskäyttö on rajoittunutta, mutta ottaen huomioon työn lyhyen keston ei siitä katsota olevan sanottavasti haittaa. Ruoppaustöistä ja ruoppausmaiden läjittämisestä ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa edunmenetystä. Kaava ei aseta estettä hankkeen toteuttamiselle, eikä hanke ole vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden vastainen.

Hankealue sijaitsee osittain Perämeren saaret Natura 2000 - alueella. Luvan saajan laatiman Natura-arvioinnin perusteella ruoppaustyöt voivat aiheuttaa suoria ja välillisiä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontoarvoille. Suorat vaikutukset kohdistuvat ruoppauskohteilla sijaitseviin vedenalaisiin luontotyypeihin, välilliset vaikutukset puolestaan liittyvät veden samentumiseen ja työnaikaiseen meluun. Vaikutusten arvioidaan olevan lyhytaikaisia ja paikallisia. ELY-keskus on Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa todennut, että hanke ei yksin eikä yhdessä muiden vastaavien samalla Natura-alueella sijaitsevien hankkeiden kanssa vaikuta haitallisesti Perämeren saaret Natura-alueen eheyteen, yhtenäiseen ekologiseen rakenteeseen tai toimintaan eikä suotuisaan suojelutasoon. Ruoppaushanke ei toteutuessaan tule aiheuttamaan luonnonsuojelulain 66 §:n 1 momentin mukaista merkittävää heikentymistä niille luontoarvoille, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000-verkostoon.

Ottaen huomioon ruoppauskohteen sijainti sekä tässä päätöksessä annetut lupamääräykset ei ruoppaustöistä aiheudu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa eikä muuta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua pilaantumista.

Hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Näin ollen luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Lupamääräykset

Luvan saajan noudatettavaksi on annettu määräykset työn huolellisesta suorittamisesta sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta. Hankkeesta voi aiheutua samentumista vesistössä, jonka vuoksi on tarpeen määrätä luvan saajalle lupamääräysten 4, 7 ja 8 mukaiset velvoitteet.

Sovelletut säännökset

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5 §, 6 §, 8 §, 10 §:n 1 momentti, 18 §

Luonnonsuojelulain 65 §

Valmistelulupa

Aluehallintovirasto hylkää valmistelulupahakemuksen.

Perustelut

Hakemuksen mukaisen ruoppauksen ennalleen palauttaminen olennaisilta osin aiheuttaisi lisäpäästöjä vesistöön eikä aluehallintovirasto katso luvan saajalla olevan tältä osin perusteltua syytä ryhtyä ruoppausta valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista. Muut hankkeen vaatimat työvaiheet ovat lyhytaikaisia, eikä niiden aloittaminen ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista ole aluehallintoviraston näkemyksen mukaan perusteltua.

Sovelletut säädökset

Vesilain 3 luvun 16 ja 17 §

Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen ja Oulun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimukset huomioon lupamääräyksistä ja ratkaisun perusteluista ilmenevällä tavalla.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätöksen yleinen täytäntöönpanokelpoisuus

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 5 430 euroa.

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Maksu määräytyy aluehallintovirastojen maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1524/2015) mukaisesti. Asetuksen liitteenä olevan makсутaulukon mukaan 4 000–20 000 m³ ktr suuruista ruoppausta koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 5 430 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Jäljennös päätöksestä

Oulun kaupunki (sähköpostitse)

Oulun kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen (sähköpostitse)

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköpostitse)

Suomen ympäristökeskus (sähköpostitse)

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Oulun kaupungin virallisella ilmoitustaululla.

Päätös julkaistaan internetissä aluehallintoviraston Lupa-Tietopalvelussa.

Kuulutuksesta ilmoitetaan Kaleva -nimisessä sanomalehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Hannu Puranen

Mari Murtomaa-Hautala

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Hannu Puranen ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Mari Murtomaa-Hautala

MM/hh

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 664 tai 0295 017 500.

Liite

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muu-
tosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen Poh-
jois-Suomen aluehallintovirastoon.

Valitusoikeus Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saat-
taa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun
tai viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt,
asian-omaiset kunnat, ELY-keskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset
ja muut yleistä etua valvovat viranomaiset. Valitusoikeus on myös saamelaiskä-
räjillä ja kolttien kyläkokouksella ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa säädetyn
mukaisesti.

Valitusaika Valitusaika päättyy **12.6.2017**, jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä
Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- aluehallintoviraston päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa
koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muut-
tavat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101
Vaasa, sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia aluehallintoviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjel-
mää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikai-
semmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti sel-
vitys asiamiehen toimivallasta
- jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)

Valituksen toimittaminen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon

Valituskirjelmä on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kirjaamoon.
Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-
ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai
sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjel-
män on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai
tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Linnankatu 1–3
postiosoite:	PL 293, 90101 Oulu
puhelin:	vaihde 0295 017 500
telekopio:	08 - 3140 110
sähköposti:	kirjaamo.pohjois@avi.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäynti-
maksu on 250 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä
muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myös-
kään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla
laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on vali-
tuskirjelmäkohtainen.